

Aan de leden van de VKC Onderwijs,

Aankomende woensdag 12 mei vergadert u over examens in het voortgezet onderwijs. Voorafgaand delen wij graag met u de resultaten van onze enquête onder 1588 leraren die lesgeven aan examenklassen in het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er een verdiepende bijeenkomst geweest met circa 25 leraren naar aanleiding van de enquête. Hieronder vatten wij voor u de belangrijkste punten samen.

1. Kwaliteit en validiteit

Toetst het centraal examen wat het moet toetsen? Hoe staat het schoolexamen ten opzichte van het centraal examen? Bijna 60% van de leraren geeft aan dat het examen niet op de juiste manier toetst of leerlingen het vak goed beheersen. Leraren hebben vooral kritiek op de kwaliteit van de vraagstelling en de keuze van onderwerpen. Leraren geven aan dat het belangrijk is voorafgaand aan het maken van examens de vraag te stellen: wat is het doel van ons onderwijs? Op basis van het antwoord van deze vraag kunnen passende examens gemaakt worden.

Examenmakers doen dit werk soms meerdere jaren achter elkaar. Het zou goed zijn als er meer roulatie zou zijn. 70% van de leraren geeft aan dat er in de lerarenopleiding meer aandacht moet zijn voor toetsingsvaardigheden.

Leraren geven aan dat het beter zou zijn om vooraf meer controle en pre-correctie te doen en leraren zélf daar een grote rol in te geven. De AOb vraagt de minister dan ook om leraren actiever te betrekken bij de totstandkoming van goede examens. Dit betekent voldoende facilitering en goede communicatie en transparantie over het proces.

2. Correctie

Leraren werken tijdens de correctie met een correctievoorschrift. Dit correctievoorschrift werkt beperkend. Fouten in het correctievoorschrift moeten volgens leraren gecorrigeerd worden. Examenvragen zouden vooraf beter getest moeten worden, zodat het corrigeren van eventuele fouten in de examens middels de n-term minder nodig is.

Een derde van de docenten vindt cijferbepaling door de N-term een objectieve en statistisch betrouwbare methode. Tegelijkertijd geven leraren aan dat het moeilijk te beoordelen is, omdat de totstandkoming van de n-term moeilijk te begrijpen is. Transparantie en openheid over de procedure is gewenst. De helft van de leraren geeft dan ook aan dat ze onvoldoende geïnformeerd worden over de normering en vaststelling van de n-term.

Leraren hebben recht op een onkostenvergoeding voor de tweede correctie. De helft van de leraren geeft aan deze niet te krijgen. Leraren geven aan dat het goed zou zijn als deze vergoeding per vak wordt bekeken. Het ene vak kost veel meer tijd om te corrigeren dan het andere vak. De last van de tweede correctie komt bovendien neer op leraren die ook al veel werk hebben aan een eerste correctie.

3. Zeggenschap

60% van de leraren geeft aan meer zeggenschap te willen over de inhoud van de examens, zowel het centraal examen. De schoolexamens zouden moeten bestaan uit een beperkt aantal toetsen, dat vindt 75% van de leraren.

80% van de leraren vindt dat de school een eigen examencommissie moet hebben. 70% van de leraren vindt dat leraren zélf over de inhoud en samenstelling van de examencommissie moeten gaan. Een duidelijke visie op toetsing en examinering is er niet op elke school, slechts 44% van de ondervraagde leraren vindt dat er een duidelijke visie is.

4. Maatwerk

De roep om meer maatwerk in het onderwijs klinkt al een aantal jaren. Uit onze enquête blijkt dat ook leraren vinden dat maatwerk belangrijk is. Tegelijkertijd constateren we dat maatwerk extra tijd en dus geld kost. Als dit er niet is levert het extra werkdruk op, wat weer ten koste gaat van de kwaliteit. Maatwerk is in het huidige onderwijs niet altijd zomaar in te passen.

Binnen het onderwijs zijn bepaalde vormen van maatwerk nu al mogelijk. Zo kunnen leerlingen eerder of op een ander niveau examen doen. Het aantal leerlingen dat van deze mogelijkheden gebruik maakt is echter beperkt en er zitten haken en ogen aan. Examens voor individuele vakken zijn bijvoorbeeld beperkt geldig, hierdoor wordt het riskant om leerling te vroeg examen te laten doen. Om te voorkomen dat het civiel effect van het diploma onder druk komt te staan moet er afspraken gemaakt worden met het vervolgonderwijs.

Uiteraard zijn wij altijd bereid onze enquête en deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Henrik de Moel

Dagelijks bestuurder voortgezet onderwijs